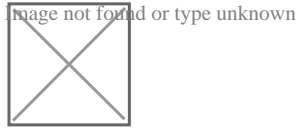

16 Μαΐου 2016

Διακονήματα Αγίου Νικοδήμου Αγιορείτου (1819) (Αθανάσιος Ε. Καραθανάσης, Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ. Πρόεδρος της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών)

[/ Πεμπτουσία](#)

Από τα ενδιαφέροντα του βίου των πατέρων των ασκούμενων στό Άγιον Όρος είναι τα διακονήματα που τους ανετίθεντο, αρκετά μάλιστα από αυτά, σήμερα δεν υφίστανται, καθώς άλλαξαν, μερικώς, ακόμη και εκεί, οι καθημερινές συνθήκες. Ο σεβαστός φίλος, λόγιος Ιβηρείτης π. Μάξιμος Νικολόπουλος, μου έγραψε σε απάντηση σχετικών ερωτημάτων μου: Τα διακονήματα εν συνόλω διατηρούνται και σήμερα. Ορισμένα εξ αυτών εις όλας τας Ι. Μονάς και άλλα επί μέρους, ήτοι εις ωρισμένας Ι. Μονάς. Ο αυτός πατήρ Μάξιμος, τον οποίο και ευχαριστώ, με βοήθησε και σε άλλα συναφή ερωτήματά μου.

Στην παρούσα μικρή μελέτη αναφέρονται διακονήματα υφιστάμενα στο Άγιον Όρος στην πρώτη εικοσαετία του 19ου αί., με τα ονόματα των μοναχών που τα είχαν επιφορτισθεί. Πηγή των πληροφοριών από όπου αντλήσαμε τα παρακάτω, είναι δύο βιβλία του αγίου Νικοδήμου του Αγιορείτου, στα οποία εγράφησαν συνδρομητές πολυάριθμοι μοναχοί όλων των αθωνικών μονών. Τα σημειούμενα διακονήματα είναι: παρασκευοφύλαξ = βοηθός σκευοφύλακας, δοχειάρης = υπεύθυνος δοχείου (αποθήκης τροφίμων), οριάρης = υπεύθυνος οριού (αποθήκης σίτου), δοκμετζής = ο χύτης των μετάλλων, πυργάρης = φύλαξ του πύργου και παρατηρητής, ωρολόγος = ο ρυθμιστής του ωρολογίου του καθολικού της μονής, βηματάρης = υπεύθυνος για το ιερόν βήμα, τυπικάρης = τελετάρχης, προσμονάριος = ο φύλαξ θαυματουργού εικόνας. Στα διακονήματα που αναφέρθηκαν, προσθέτουμε και τα παρακάτω που συναντήσαμε στους πίνακες που παραθέτουμε: γραμματικός, επίτροπος, κομποσχοινάς, σταμπαδόρος = αυτός που φιλοτεχνεί στάμπες, γκραβούρες, λεπτουργός = ο ασχολούμενος με την μικροτεχνία των ιερών σκευών, νοσοκόμος, καλυμμαυχάς = ο κατασκευαστής καλυμμαυχιών, ζωγράφος, καλλιγράφος, μουσικός, κονακτζής = βοηθός αντιπροσώπου Καρυών, κανονάρχης, κανταρτζής.

Σε παράρτημα παρατίθεται πίνακας διακονημάτων από τον οδηγόν Αγίου Όρους του Γέρ. Αλεξάνδρου Λαυριώτου, Αθήναι 1957, σ. 62.

Κήπος Χαρίτων, ήτοι Ερμηνεία γλαφυρά εις τας Θ' Ωδάς της Στιχολογίας... συνερανεισθείσα παρά τον αιμνήστου Διδασκάλου Νικοδήμου Αγιορείτου κλπ.,

Νικόλαος Γλυκός, Βενετία 1819.

Μ. Λαύρα

Οσιολογ. Κυρ Προκόπιος, Διδάσκαλος

Οσιολογ. Γέρων κυρ Παΐσιος, ιατρός

Οσιώτ. Γέρων Παχώμιος παρασκευοφύλαξ

Οσιώτ. Καλλιγράφος κυρ Αυξέντιος

Οσιώτ. Εκκλησιαστικός κυρ Κορνήλιος

Σκήτη Βατοπαιδίου Άγιος Δημήτριος

Οσιώτ. κυρ Παΐσιος Ζωγράφος

Πανοσιολογ. κυρ. Θεοδόσιος Καλυμμαυχάς

Οσιώτ. κυρ. Διονύσιος Ωρολογάς

Βατοπαίδι

Διδάσκαλος Πανοσιολ. Αρχιμανδ. Κυρ Ιωσήφ

Σκήτη της Λαύρας Καυσοκαλύβια

Πανοσιολογ. κυρ Δαβίδ καλυμμαυχάς

Ιβήρων

Πανοσ. κυρ Νεκτάριος ο τυπικάρης

Οσιολ. Διδάσκαλος κυρ Μηνάς

Οσιολογ. Χαρτοφύλαξ κυρ Νικηφόρος

Οσιολογ. κυρ Συνέσιος Μουσικός

Οσιώτ. Μουσικός κυρ Γεράσιμος

Οσιώτ. Γέρων κυρ Ευθύμιος Δοχειάρης

Οσιώτ. Γέρων κυρ Παντελεήμων Ορειάρης

Οσιώτ. Γέρων κυρ Κωνστάντιος Τζαγκάρης

Οσιώτ. Γέρων κυρ. Νεκτάριος Αρχιτέκτων

Οσιώτ. Γέρων κυρ Ανανίας Οικονόμος

Σκήτη Ιβήρων Τιμίου Πρόδ.

Οσιώτ. Γέρων κυρ Γαλακτίων Κονακτζής

Οσιώτ. κυρ Γαβριήλ Δοκμετζής

Χιλανδάρι

Οσιώτ. κυρ Χρύσανθος Μουσικός

Οι Πανοσιώτ. αυτάδελφοι κύριοι Μακάριος και Νεόφυτος οι Ωρολογάδες

Ο Πανοσιώτ. κυρ Γαβριήλ Μουσικός

Ο Οσιώτ. κυρ Στέφανος Ωρολογάς

Αγίου Διονυσίου

Ουδείς

Κουτλουμούσι

Ο Πανοσιώτ. Προηγούμενος κυρ Αγάπιος Μουσικός

Σκήτη Αγ. Παντελεήμονος

Ο Πανοσιώτ. Προηγούμενος Ναθαναήλ Μουσικός

Ο Οσιώτ. Κυρ Κωνστάντιος Τζουκαλάς

Παντοκράτορας

Ο Πανοσιώτ. κυρ Ανανίας Καλυμμαυχάς

Ο Οσιώτ. κυρ Γαβριήλ Πυργάρης

Ξηροποτάμου

Ουδείς

Ζωγράφου

Ο Οσιώτατ. Γέρων κυρ Ιλαρίων Γραμματικός

Ο Πανοσ. κυρ Αγάπιος Ζωγράφος από κελλίου του αυτού Μοναστηριού

Ο Οσιώτ. Γέρων κυρ Ανανίας Εκκλησιαστικός

Ο Πανοσιώτ. κυρ Γρηγόριος σταμπαδόρος

Καρακάλλου

Κελλία του Καρακάλλου

Ο Οσιώτ. κυρ Ανανίας Σταυροδάς

Ο Οσιώτ. κυρ Μητροφάνης Ζωγράφος

Ο Οσιώτ. κυρ Βενιαμίν Ζωγράφος

Φιλοθέου

Ουδείς

Αγίου Παύλου

Η νέα σκήτη του Αγίου Παύλου

Ο Οσιώτ. Ιεροδιάκονος κυρ Ευθύμιος Μουσικός

Σίμωνος Πέτρας

Ουδείς

Ξενοφώντος

Σκήτη του Ξενοφώντος

Ο Οσιώτ. Ιεροδιάκονος κυρ Μακάριος μουσικός

Σταυρονικήτα

Ουδείς

Γρηγορίου

Ουδείς

Εσφιγμένου

Ο Πανοσιώτ. κυρ Διονύσιος Μουσικός

Κωνσταμονίτου

Λαϊκοί: Οι τιμιώτατοι αυτάδελφοι κύριοι Αργύρης και Δημήτριος Λεπτουργοί

Λαϊκός: Ο τιμιώτατος κυρ Μιχαήλ Λεπτουργός

Λαϊκός: Ο τιμιώτατος κυρ Κώστας Καλαϊτζής

Παύλου του θείου και ένδοξου Αποστόλου αί ΙΔ΄ επιστολαί ερμηνευθείσαι μεν ελληνιστί υπό του Μακαρίου Θεοφύλακτου Αρχιεπισκόπου Βουλγαρίας, μεταφρασθείσαι δε εις την καθ' ημάς κοινοτέραν διάλεκτον... παρά του εν μακαρία τη λήξει γενομένου Νικοδήμου Αγιορείτου... Νικόλαος Γλυκύς, Βενετία 1819

Μεγίστη Λαύρα

Ο Οσιώτ. Γέρων Γεράσιμος Νοσοκόμος

Ο Οσιώτ. Γέρων Παΐσιος Μουσικός

Ο Οσιώτ. Γέρων Κορνήλιος Ωρολόγος της Εκκλησίας

Βατοπαίδι

Ο Πανοσοφολογιώτ. Αρχιμανδρίτης και Διδάσκαλος κυρ Ιωσήφ

Ο Οσιώτ. Γέρων Γαβριήλ Βηματάρης

Ο Πανοσιώτ. κύρ Ιωαννίκιος Μουσικός

Ιβήρων

Ο Πανοσιώτ. Προηγούμεν. και Επίτροπος κυρ Σύλβεστρος

Ο Πανοσ. κυρ Νεκτάριος ο Τυπικάρις

Ο Οσιολογ. Χαρτοφύλαξ κυρ Νικηφόρος

Ο Οσιολογ. Διδάσκαλος κύρ Ονούφριος Πελοποννήσιος

Ο Οσιολογιώτ. Γραμματικός κυρ Γαβριήλ Πελοποννήσιος

Ο Οσιολογ. και Εξοχώτατος έν Ιατροίς κύρ Ιωσήφ

Ο Οσιώτ. Γέρων κυρ Γεράσιμος Μουσικός

Ο Οσιώτ. Γέρων κυρ Διονύσιος Κομποσχοινάς

Ο Οσιώτ. Γέρων Βησσαρίων ο Βηματάρης

Ο Οσιώτ. Γέρων Αβέρκιος ο Νοσοκόμος

Ο Οσιώτ. Γέρων Βαφνούτιος ο Οικονόμος

Χιλανδαρίου

Ο Οσιώτ. Αρχιμανδρίτης κυρ Ησαΐας

Ο Πανοσιώτ. Προηγούμενος και Επίτροπος κυρ Χαράλαμπος

Παντοκράτορος

Ο Πανοσιομουσικολογιώτατος προηγούμενος κ. Κύριλλος

Ο Οσιώτ. Επίτροπος Γέρων Διονύσιος

Ο Οσιώτ. Συνεπίτροπος αυτώ Γέρων Ευθύμιος

Οι Αυτάδελφοι και εκκλησιαστικοί κυρ Δημήτριος και κυρ Αβράμιος

Ξηροποτάμου

Ο Πανοσιολογιώτ. Αρχιμ. Και Επίτροπος κ. Άνθιμος

Ο Πανοσιώτ. Προηγούμενος και Επίτροπος κυρ Βενέδικτος Μουσικός

Ο Πανοσιώτ. Προηγούμενος κυρ Άνθιμος Μουσικός

Ο Πανοσιώτ. Προηγούμενος κυρ Χριστόφορος Μουσικός

Ο Οσιομουσικολογιώτ. και Γραμματικός κύρ Ιλαρίων Αθηναίος

Ζωγράφου

Ο Πανοσιώτ. Προηγούμενος κυρ Ακάκιος Ρουτζουκλής

Ο Οσιολογιώτ. Γραμματικός κύρ Ιλαρίων ο Ιστρουπολίτης

Ο Πανοσιώτ. κυρ Ανατόλιος Μουσικός ο Δεβρωνίτης

Ο Οσιώτ. κυρ Γρηγέντιος Μουσικός ο Μολδαβεύς

Οι Τιμιώτ. λεπτουργοί Αυτάδελφοι κυρ Νικόλαος και κυρ Κώνστας οι Λιαριγκοβανοί

Δοχειαρίου

Ο Πανος. κυρ Δανιήλ Εκκλησιάρχης

Ο Πανος. Κυρ Ιάκωβος Προσμονάριος

Ο Πανος. κυρ Ζαχαρίας εφημέριος

Αγίου Παύλου

Ουδείς

Σταυρονικήτα

Ο Πανοσιώτ. Προηγούμενος και Επίτροπος κυρ Γαβριήλ

Εσφιγμένου

Ουδείς

Των Ρώσων

Ο Τιμιώτατος Αρχιτέκτων του Ιερού τούτου κοινοβίου κυρ Κώνστας Κρημιώτης

Ο Τιμιώτ. Λεπτουργός του αυτού κοινοβίου κυρ. Μιχάλης Κρημιώτης

Ο Τιμιώτ. Λεπτουργός του αυτού κοινοβίου κυρ Αργύρης

Πρωτάτον

Ο Οσιοελλογιμ. Γραμματικός της του Αγίου Όρους Κοινότητας κυρ Καισάριος

Ο Οσιώτ. κυρ Νεόφυτος ο και Κανονάρχης του αυτού Κοινού Ιερού Ναού του Πρωτάτου

Ο Πανοσιοσεβασμιώτ. κοινός πνευματικός κυρ Ιγνάτιος Ιωαννίτης

Ο Πανοσιομολογίωτ. κυρ Δαβίδ Καλυμμαυχάς ο μονάζων εν τώ Ιερώ Μονυδρίω του Μεγάλου Αντωνίου, επιλεγομένου του Ξύστου, ος και συνέδραμε ζήλω πυρούμενος, υπέρ της καταβολής του Τύπου.

Οι Πανοσιώτ. κυρ Στέφανος και Νεόφυτος αγιογράφοι Σκουρταίοι

Ο Πανοσιώτ. κυρ Μακάριος κομποσχοινάς

Ο Οσιώτ. κυρ Ανανίας Σταυροδάς

Ο Παν. κυρ. Κωνστάντιος Φλασκάς

Ο Πανοσιώτ. κυρ Θεοφάνης Σταυροδάς ο Χρυσοστομίτης

Οι Πανοσιώτ. Αττάδελφοι κυρ Μακάριος και κυρ Νεόφυτος οι Ωρολογάδες

Ο Πανοσιώτ. κυρ Γαβριήλ Μουσικός ο Πολυγερινός

Ο Πανοσιολογίωτ. κυρ Αγάπιος Μουσικός και Ζωγράφος

Ο Πανοσιώτ. κυρ Ανανίας Καλυμμαυχάς

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΔΙΑΚΟΝΗΜΑΤΑ

Μοναχικά Υπηρεσία (Από την Μονήν Μ. Λαύρας: 70)

3 Επίτροποι

1 Αντιπρόσωπος

2 Έξαρχοι

1 Έκτακτος Δισενιαυσίου

1 Αρχιγραμματεύς

2 Υπογραμματεείς

1 Θησαυροφύλαξ

1 Βιβλιοθηκάριος

1 Δίκαιος

- 1 Δασικός Έπόπτης
- 1 Δασονόμος
- 1 Ξεναγός
- 1 Τυπικάρης Εκκλησίας
- 1 «Βηματάρης», Διεύθυνσις Ιερού
- 3 Ιερείς εφημέριοι
- 2 Ιεροδιάκονοι εφημέριοι
- 2 Ιεροψάλται
- 1 Διαβαστής, αναγνώστης
- 2 Κανονάρχοι
- 2 Εκκλησιαστικοί, κανδηλανάπται
- 1 Αρχαιοφύλαξ
- 1 Κλητήρ Επιτροπής
- 1 Προσμονάριος, Παναγίας
- 1 Συνοδιάρης
- 1 Αρχοντάρης
- 1 Γενικός Αποθηκάριος
- 1 Τραπεζάρης, διανομή άρτου
- 1 Δοχειάρης
- 1 Οριάρης
- 1 Κονακτσής, βοηθός Αντιπροσώπου Καρύων
- 1 Μάγειρος Αντιπροσωπείου
- 1 Μάγειρος Αρχονταρικιού

- 1 Μάγειρος Νοσοκομείου
- 1 Νοσοκόμος
- 1 Νυκτοφύλαξ
- 1 Χατλάρης, σταυλάρχης
- 1 Αρσανάρης
- 1 Παραοικονόμος
- 2 Αμπελουργοί
- 1 Κηπουρός
- 1 Μυλωθρός
- 2 Αρτοποιοί
- 1 Προσφοράρης
- 1 Λειβαδάρης
- 2 Σκαλιέρηδες επόπται φορτώσεων ξυλείας
- 1 τυροκόμος εν Μετοχίω
- 10 Οικονόμοι Μετοχίων
- 1 Κοιμητηριάρης, νεκροθάπτης

Πηγή: Περιοδική έκδοση του ομίλου φίλων Αγίου Όρους «Άγιος Αθανάσιος ο Αθωνίτης», «Αθωνίτης», έτος 24ο, τ. 93, Γ' τετράμηνο 2015.